

KANADA'DA ANZAK GÜNÜ TÖRENLERİ VE BİZ

1. Dünya Savaşı başladığında İngiltere Bahriye Nazırı Churchill, Osmanlı'ların savaşa girmesinin ardından, boğazlardan geçerek hem Osmanlı Devletini safdışı bırakmak hem de güç durumdaki Rusya'ya uzanıp destek sağlayarak Almanya'yı iki ateş arasında bırakmak amacıyla İngiltere, Fransa ve yandaşları donanmayla Çanakkale'ye saldırmasını sağlar. Bu hareket 18 Mart 1918 de İngiliz ve Fransız donanmalarının ağır kayıplar vermesi ve geri çekilmek zorunda kalmasına hüsrarla sonuçlanır. Fakat İngiltere, Fransa ve yandaşları Rusya'yla birleşmek düşüncesinden vazgeçmezler ve bir kez de şanslarını karadan denemeye karar verirler ve 25 Nisan 1915 günü donanma desteğinde çıkartma hareketi başlar. Mustafa Kemal'in askeri dehasının en parlak biçimde ortaya çıkmasına da olanak veren bu girişim de Eylül 1915'e kadar süren göğüs göğüse siper savaşları ve her iki tarafın da uğradığı ağır kayıplardan sonra karşı tarafın yenilgisiyle son bulur.

Bu muharebeler Rusya'da ihtilal ile Çarlık rejiminin yıkılmasına, İngiltere'de Churchill'in istifasına, belki de I.Dünya Savaşının yıllarca uzamasına ve nihayet Osmanlı İmparatorluğunda da Anafartalar kahramanı genç Mustafa Kemal'in müstakbel lider olarak yıldızının parlamasına yol açar.

İngilizlerin Gelibolu Seferi, Avustralya'lılar ile Yeni Zelanda'lıların ise Anzak Günü olarak adlandırdıkları tarihin insan zayıyatı en yüksek savaşlardan birisi olan bu savaş Avustralya ve Y.Z. için özel bir önem taşır. Zira, o tarihte İngiltere İmparatorluğunun bir parçası olan bu uzak ülkelerin 16-17 yaşlarındaki gençleri adını bile bilmedikleri uzak diyarlar da canlarını vermişler ve bu olay anılan iki ülkede insanların kendi kimliklerini sorgulamalarına,

Mehmetçiğe Saygı;
Biz Çanakkale Yarımadası'ndan Türkler'le savaşarak ve binlerce insanımızı kaybederek Kahraman Türk Milleti'ne ve onun essiz vatan sevgisine duyduğumuz büyük takdir ve hayranlıkla ayrıldık. Bütün Avusturalyalılar Mehmetçik'i kendi evlatları gibi sever. O'nun mertliği, vatan ve insan sevgisi, siperlerdeki dayanılmaz heybet ve cesareti bütün Anzak'ları hayran bırakan yurt sevgisi insanlığın örnek alacağı büyük hasletlerdir. Mehmetçik'e minnet ve saygılarımla...

Lord Casey - 1967
Avustralya Genel Valisi
-1915 Çanakkale'de
Harbeden Üstteğmen Casey-

NOT: Mehmetçik'e bir ana sevkati ile kucağında taşıdığı yaralı Anzac Subayı'nın olayına şahit olan Üstteğmen Casey yıllardan sonra yukarıdaki sözleri ifade etmiştir.

İngilizlerden ayrı bir ulus olduklarının bilincine varmalarına, yani Avustralya ve Yeni Zelanda milliyetçiliğinin doğmasına yol açmıştır. İşte bu nedenle 25 Nisan günü anılan iki ülke için bir yandan şehitlerini anma bir yandan da ulus olarak doğuşlarını kutlama günü niteliği taşır. Ve tam çıkarmanın başladığı 04:30'da anma törenleri de başlar.

Bu savaşın ve bu günün bir diğer çarpıcı özelliği de, tarihin bu en kanlı savaşlarından çıkan Avustralya ve Yeni Zelanda'lılar ile Türkler'in arasında savaş nedeniyle kin ve düşmanlıklar yerine, birbirlerinden bazı yerlerde sadece 10 metre uzaklıktaki siperlerde aynı kaderi paylaşmış olan yiğit insanların karşılıklı saygı ve takdir dolu anılarından kaynaklanan bir sevgi ve dostluk bağı doğmuş olmasıdır. Bu nedenledir ki her yıl Avustralya ve Yeni Zelanda Büyükelçilikleri'nin bulunduğu tüm başkentlerde 25 Nisan günü yapılan törenlerde İngiltere, Fransa ve yandaşları

safında savaşmış olan ülkelerle birlikte Türkiye'nin temsilcileri de yer alırlar ve şehitler anısına saygı duruşunda bulunur ve çelenk koyarlar.

Savaşlardan karşılıklı dostluk, sevgi ve saygının doğduğu ender, belki de tek askeri çatışma budur. Şunu da belirtmek gerekir ki bu duygunun gelişip kök salmasında Anafartalar'in muzaffer komutanı Mustafa Kemal'in, derin insan sevgisi ve ileri görüşü de büyük rol oynamıştır. Zira, savaşın güçlüklerini en iyi bilen bu büyük asker, barıştan sonra, Çanakkale Şavaşlarıyla ilgili olarak yaptığı bir konuşmada, Gelibolu'da canlarını veren Avustralya ve Yeni Zelanda'lı askerlerin ana babalarına hitaben şu sözleri söylemiştir:

"Bu topraklarda canlarını veren çocuklarınız için yas tutmayın. Onlar şimdi bizim topraklarımızda, bizim bağrımızda yatmaktadır ve bu suretle artık bizim de çocuklarımız olmuşlardır. Rahat ve huzur içinde uyumaktadırlar. Müsterih olunuz."

Bir eski düşman için söylenen bu güzel sözler, Avustralya ve Yeni Zelanda'da Anzaklar anısına dikilen anıtlarda yer almakta, her yıl yapılan törenlerde sık sık zikredilmekte, Türk ulusunun hoşgörü ve alicenaplığını en çarpıcı biçimde sergilemektedir.

İşte bu yıl da Ottawa'da, Sussex Drive'daki anıtın önünde yapılan 86. Anzakları anma törenine ülkemizi temsilen Ottawa Büyükelçimiz Erhan Öğüt ile Büyükelçiliğimiz Askeri Ataşesi Kurmay Albay Mehmet Şanver katılmışlardır.

Erhan Öğüt